

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/359/2021
Identifikačné číslo spisu: 1208204860
Dátum vydania rozhodnutia: 31.10.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1208204860.19

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubora Šeba a členov senátu JUDr. Petra Brňáka a JUDr. Martiny Valentovej, v spore žalobcu J. E., narodeného XX. februára XXXX, L. L., L. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Mariánom Holým, Brezno, Boženy Němcovej 1/A, proti žalovanému Cirkvev Adventistov siedmeho dňa - Slovenské združenie, Bratislava, Cablkova 3, IČO: 00 468 118, zastúpenému CLC advokátska kancelária s.r.o., Bratislava, Panenská 18, o náhradu mzdy, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV (pôvodne na Okresnom súde Bratislava II), pod sp. zn. B2-8C/51/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. júla 2021 sp. zn. 8Co/70/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 09. augusta 2016 č. k. 8C/51/2008-302 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 20 630,52 eura, vo zvyšku žalobu zamietol a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania.

1.1. S poukazom na právoplatný čiastočný rozsudok z 25. novembra 2015 č. k. 8C/51/2008-125, ktorým určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru dané žalobcovi listom zo 04. februára 2008 je neplatné a že pracovný pomer medzi žalobcom a žalovaným skončil dňom vyhlásenia rozsudku, nakoľko od žalovaného nebolo možné spravodlivo požadovať, aby žalobcu naďalej zamestnával, rozhodol o zvyšku žalobcom uplatnených nárokov na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru za obdobie od 1. apríla 2009 do 25. novembra 2015 podľa § 79 ods. 1 a ods. 2 v spojení s čl. 2 Zákonníka práce. Poukázal na to, že o neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru bolo rozhodné z dôvodu formálnych nedostatkov, a to konkrétne pre neuvedenie nezameniteľných dôvodov skončenia pracovného pomeru v jeho písomnom vyhotovení a z dôvodu nepreukázania jeho doručenia žalobcovi do vlastných rúk. Poukázal tiež na odôvodnenie čiastočného rozsudku, v ktorom bolo skonštatované, že v zmysle vnútorných predpisov cirkvi je základným predpokladom výkonu činnosti duchovenského

pracovníka a následne vysväteného kazateľa členstvo v cirkvi, pričom žalovaný rozhodol o vylúčení žalobcu z cirkvi 9. februára 2008. Konštatoval, že konanie žalobcu, ktorým dochádzalo k porušovaniu kazateľskej etiky, možno vzhľadom na povahu funkcie kazateľa považovať za nepatričné, pričom žalobca do času vydania čiastočného rozsudku nespochybňoval svoje vylúčenie z cirkvi, rovnako nerozporoval tvrdenia žalovaného ohľadom jeho nevhodného správania sa k ženám a za týmto účelom ani nepredložil žiadne dôkazy na svoju obranu. V nadväznosti na uvedené mal za to, že cirkevný poriadok umožňoval žalobcovi opätovne sa dovoliavať prijatia do cirkvi, prípadne sa písomne odvolať k zboru ako celku, pokiaľ sa domnieval, že s ním miestny zbor nezaobchádzal čestne (X. kapitola strana XX cirkevného poriadku). Uviedol, že žalobca v priebehu konania nepreukázal, že by mal záujem stať sa opätovne členom cirkvi, poprípade že by sa relevantným spôsobom bránil proti vylúčeniu z cirkvi, a preto uzavrel, že žalovaný rozhodol o vylúčení žalobcu z cirkvi, keďže právny poriadok Slovenskej republiky umožňuje cirkvám spravovať svoje vnútorné záležitosti nezávisle od štátnych orgánov a súd nie je oprávnený skúmať dôvodnosť vylúčenia žalobcu z cirkvi. V nadväznosti na žiadosť žalovaného nepriznať žalobcovi náhradu mzdy za obdobie nad rozsah 12 mesiacov, posudzoval nárok žalobcu na náhradu mzdy z hľadiska dobrých mravov. V konaní nemal preukázané, že by sa žalobca v zmysle cirkevného poriadku voči rozhodnutiu žalovaného o vylúčení z cirkvi odvolal, poprípade že by prejavil záujem stať sa opätovne členom cirkvi po jeho vylúčení. Zbavenie členstva žalobcu v cirkvi tak považoval za jeden z dôvodov, pre ktorý rozhodol, že od žalovaného nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobcu ďalej zamestnával. Súd prvej inštancie dospel k názoru, že boli splnené predpoklady pre aplikáciu moderačného oprávnenia primerane znížiť náhradu mzdy a prihliadnuc na všetky relevantné okolnosti, ktorými sú doterajšia dĺžka pracovného pomeru, špecifickosť pracovnej pozície žalobcu, ale aj to, že žalovaný žalobcu vylúčil z cirkvi, čo predstavuje základný predpoklad výkonu funkcie kazateľa, považoval priznanie mzdy za obdobie 6 rokov za primerané. Vychádzajúc z priemerného mesačného zárobku 719,21 eura priznal žalobcovi náhradu mzdy za 12 mesiacov vo výške 8 630,52 eura a náhradu mzdy za ďalších 60 mesiacov vo výške 12 000 eura s primeraným znížením, ako sumu adekvátne naplňajúcu svoju satisfakčnú, sankčnú a sociálnu funkciu, pričom vo zvyšku uplatnený nárok na náhradu mzdy zamietol. Za nedôvodný považoval žalobcom uplatňovaný nárok na zaplatenie úrokov z omeškania, keď po zohľadnení, že dôvodom neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru boli len formálne nedostatky tohto právneho úkonu, považoval priznanú výšku náhrady mzdy za dostatočnú. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP vzhľadom na čiastočný úspech strán sporu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 20. júla 2021 sp. zn. 8Co/70/2021 I. výrokom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 8 630,52 eura brutto, do troch dní, a vo zvyšku žalobu zamietol, II. výrokom v zamietajúcej časti rozsudok prvej inštancie zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania vo výške 9% zo sumy 719,21 eura od 01.06.2009 do zaplatenia, vo výške 9% zo sumy 719,21 eura od 01.07.2009 do zaplatenia, vo výške 9% zo sumy 719,21 eura od 01.08.2009 do zaplatenia, vo výške 9% zo sumy 719,21 eura od 01.09.2009 do zaplatenia, vo výške 9% zo sumy 719,21 eura od 01.10.2009 do zaplatenia, vo výške 9% zo sumy 719,21 eura od 01.11.2009 do zaplatenia, vo výške 9% zo sumy 719,21 eura od 01.12.2009 do zaplatenia, vo výške 9% zo sumy 719,21 eura od 01.01.2010 do zaplatenia, vo výške 9% zo sumy 719,21 eur od 01.02.2010 do zaplatenia, vo výške 9% zo sumy 719,21 eura od 01.03.2010 do zaplatenia, vo výške 9% zo sumy 719,21 eura od 01.04.2010 do zaplatenia, vo výške 9% zo sumy 719,21 eura od 01.05.2010 do zaplatenia, a vo zvyšku zamietnutia náhrady mzdy a úrokov z omeškania rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a III. výrokom žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania právo.

2.1. Podľa odvolacieho súdu cirkvi majú výlučné právo rozhodovať o svojich vnútorných záležitostiach v súlade so svojimi vnútornými predpismi, vrátane ustanovovania a odvolávania svojich duchovných. V danom prípade bolo podľa odvolacieho súdu poverenie na duchovenskú službu nevyhnutným predpokladom, aby sa stal člen cirkvi, duchovenským pracovníkom. Tým, že bol žalobca vylúčený z cirkvi s nasledujúcim zánikom členstva v cirkvi, prestal splňať predpoklad pre uzatvorenie pracovnej zmluvy na výkon práce kazateľa - duchovenského pracovníka, a pokiaľ by s ním žalovaný nemohol za tohto stavu uzavrieť pracovnú zmluvu na výkon práce kazateľa (§ 41 ods. 2 Zákonníka práce), nemohol mu ani pridelať prácu podľa pracovnej zmluvy, na výkon ktorej stratil predpoklady vyžadované

vnútornými predpismi žalovaného. Odvolací súd sa stotožnil so žalovaným v tom, že vylúčenie žalobcu z cirkvi je autonómnou záležitosťou žalovaného, ako štátom registrovanej cirkvi, a preto rozhodnutie žalovaného o vylúčení žalobcu z cirkvi nemôže byť podrobené preskúmaniu zo strany súdu, v opačnom prípade by došlo k ústavne neprípustnému zásahu do vnútornej autonómie cirkvi a do jej samostatnej, od štátnych orgánov nezávislej, rozhodovacej právomoci. Odvolací súd preto nemohol prihliadnuť na námietky žalobcu, že o jeho vylúčení nerozhodol príslušný orgán cirkvi, že členské zhromaždenie nebolo riadne zvolané v súlade s cirkevným poriadkom a že nemal možnosť sa proti rozhodnutiu brániť. Navyše žalobca neuviedol ani žiadne zásadné argumenty, pre ktoré považoval postup žalovaného za diskriminačný, keď netvrdil žiaden zákonom neprípustný dôvod diskriminácie (pohlavie, rasa, vek a pod.), pre ktorý s ním malo byť inak zaobchádzané ako s inými duchovenskými zamestnancami žalovaného.

2.2. Odvolací súd mal za to, že pokiaľ by bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy aj za čas presahujúci 12 mesiacov z dôvodu porušenia jeho povinnosti pridelovať žalobcovi prácu duchovenského pracovníka v zmysle pracovnej zmluvy, hoci bol vylúčený z cirkvi, znamenalo by to nerešpektovanie, resp. popretie autonómneho postavenia cirkvi pri rozhodovaní o personálnych otázkach týkajúcich sa ustanovovania duchovných. V prípade ak sa duchovenská činnosť z poverenia cirkvi vykonáva v rámci pracovnoprávneho vzťahu, tak sa takýto pracovnoprávny vzťah síce riadi príslušnými predpismi právneho poriadku, ale vnútorné predpisy cirkvi sa uplatnia v jeho rámci. Žalobcovi vzniklo právo na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru, ale pri aplikácii § 79 ods. 1 a ods. 2 Zákonníka práce je potrebné zohľadniť špecifický vzťah žalobcu k žalovanému spravujúci sa osobitnými predpismi týkajúcimi sa postavenia cirkvi a vnútornými predpismi danej cirkvi. Ako na to správne poukázal aj súd prvej inštancie, žalobca sa spreneveril hodnotám, ktoré vyznávajú členovia cirkvi, v dôsledku čoho bol z cirkvi vylúčený, a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu mzdy bolo potrebné vziať na zreteľ, že sám žalobca zadal príčinu, pre ktoré mu žalovaný už viac nemohol pridelovať prácu podľa pracovnej zmluvy, hoci aj trval na tom, aby ho ďalej zamestnával.

2.3. Odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie správne zohľadnil skutočnosť, že žalobca bol vylúčený z cirkvi a že stratil predpoklady (spôsobilosť) pre výkon práce duchovenského pracovníka, čo mu objektívne neumožňovalo ďalej zastávať u žalovaného pozíciu kazateľa. Tieto skutočnosti však odvolací súd považoval, na rozdiel od súdu prvej inštancie za tak významné, že samé o sebe zakladali dôvod pre nepriznanie náhrady mzdy žalobcovi za uplatňované obdobie, bez potreby zohľadnenia ostatných skutočností, ktoré (už) neboli spôsobilé relevantne ovplyvniť posúdenie vzniku nároku žalobcu na náhradu mzdy.

2.4. Odvolací súd uviedol, že pokiaľ išlo o nepriznanie nároku na zaplatenie úrokov z omeškania z priznanej náhrady mzdy, súd prvej inštancie vychádzal v tejto časti z nesprávneho právneho posúdenia veci. V súlade so závermi ustálenej rozhodovacej praxe odvolací súd konštatoval, že žalobcovi patria z priznanej náhrady mzdy aj úroky z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vo výške stanovenej nariadením vlády č. 87/1995 Z. z., a to dňom nasledujúcim po splatnosti mzdy ku koncu kalendárneho mesiaca

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzuje z § 420 písm. f) a z § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP. Dovolateľ žiadal, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutie a rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ namieta v súvislosti s prekvapivosťou rozhodnutia. Uviedol, že ak odvolací súd prijal záver, že vec je potrebné posúdiť inak, ako to urobil súd prvej inštancie, bolo potrebné ponechať sporovým stranám priestor na to, aby sa k takému postupu mali možnosť vyjadriť. Podľa dovolateľa bolo potrebné nariadiť vo veci dokazovanie, na ktorom by sa zopakovalo vykonané dokazovanie a strany by mali možnosť vyjadriť sa k postupu odvolacieho súdu pri aplikácii iného právneho názoru alebo iných právnych predpisov. Žalobca ďalej namieta nesprávne vyhodnotenie dôkazov. Uviedol, že dôvody skončenia pracovného pomeru a vylúčenia z cirkvi žalobca spochybňoval, pričom súdy prijali nekritické tvrdenia žalovaného o spreneverení sa cirkevným hodnotám. Aj v tomto bol teda postup odvolacieho súdu nesprávny a bez toho, aby žalovaný produkoval dôkazy na zníženie alebo nepriznanie náhrady mzdy nad rozsah 12 mesiacov, nemohol žalobca uplatňovať prostriedky procesnej obrany proti takémuto návrhu. Žalobca uviedol, že jediné čo žalovaný preukázal bolo vylúčenie žalobcu z cirkvi, pričom súdy nižšej inštancie vôbec neprihliadli na námietky

žalobcu, že žalovaný v tejto otázke postupoval nie len neštandardne, ale aj v rozpore so svojimi vnútornými predpismi. Podľa žalobcu v priebehu konania žalovaný neprodukoval jediný dôkaz o tom, že by žalobca porušil vnútorné predpisy cirkvi alebo sa spreneveril hodnotám, teda mal za to, že stratu požiadaviek na výkon dohodnutej práce možno hodnotiť ako za zavinenú žalovaným ako zamestnávateľom.

3.2. Nesprávny procesný postup žalobca videl aj pri formulovaní výroku II. týkajúceho sa priznania úrokov z omeškania. Podľa neho výška úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky je určená ako ročný úrok. Obdobne teda úroky z omeškania v napadnutom rozhodnutí mali byť priznané žalobcovi ako ročný úrok z omeškania.

3.3. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobca namietal vo vzťahu k záveru, že v prípade, ak by bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov z dôvodu porušenia jeho povinnosti pridelovať žalobcovi prácu duchovenského pracovníka, hoci bol vylúčený z cirkvi, znamenalo by to nerešpektovanie autonómneho postavenia cirkvi. Tento záver považoval žalobca za nelogický s tým, že nemá oporu v právnom poriadku Slovenskej republiky a ani v skutkových záveroch na základe vykonaného dokazovania. Žalobca svoje tvrdenia podporil judikatúrou (III. ÚS 64/2000, II. ÚS 48/97, I. ÚS 8/96). Súd nižšej inštancie prijal záver, že pre ich rozhodnutie je podstatné a smerodajné rozhodnutie cirkevného zboru v Martine zo dňa 09. februára 2008, ktorým bol žalobca vylúčený z cirkvi. Podľa žalobcu však jediná predbežná otázka, ktorá mala byť podkladom pre rozhodnutie o nároku žalobcu na náhradu mzdy mala byť platnosť/neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru. (čiastočný rozsudok Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 8C/51/2008 z 25. novembra 2015). Na to, aby na základe návrhu zamestnávateľa súd náhradu mzdy znížil alebo nepriznal, by museli byť splnené podmienky, ktorých existenciu bol povinný preukázať ten, kto zníženie náhrady, prípadne jej nepriznanie, navrhol (žalovaný).

3.4. Dovolateľ prípustnosť svojho dovolania odvodzoval aj od § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom nesprávne právne posúdenie videl pri riešení otázky, „Či je možné krátiť náhradu mzdy alebo ju vôbec nepriznať za čas presahujúci 12 mesiacov, ak zamestnávateľ nepreukázal, že zamestnancovi, ktorý nespĺňa požiadavky na riadny výkon dohodnutej práce určené zamestnávateľom vo vnútornom predpise, ponúkol inú vhodnú prácu" Dovolateľ bol toho názoru, že ak v dôsledku vylúčenia z cirkvi prestal spĺňať predpoklady určené zamestnávateľom na výkon dohodnutej práce, mala mu byť v súlade s § 63 ods. 2 písm. b) Zákonníka práce ponúknutá nová pracovná pozícia, na ktorej nebolo potrebné túto požiadavku spĺňať. Ak si žalovaný ako zamestnávateľ nespĺnil povinnosť ponúknuť žalobcovi inú pre neho vhodnú prácu, musí niesť následky aj tohto protiprávneho konania. Podľa žalobcu však súdy nižšej inštancie na túto skutočnosť pri rozhodovaní neprihliadali.

4. Žalovaný sa k dovolaniu vyjadril a žiadal, aby najvyšší súd dovolanie žalobcu zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

6. Dovolateľ porušenie práva na spravodlivý proces namietal v súvislosti s prekvapivosťou rozhodnutia, nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku, s nesprávnym vyhodnotením dôkazov a s tým, že sa odvolací súd nevysporiadal s jeho námietkami.

7. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade

zmätočnosti.

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Podľa § 382 CSP, ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Účelom tohto ustanovenia je predchádzať vydávaniu prekvapivých rozhodnutí. Pri aplikácii tohto ustanovenia odvolací súd vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princíпов právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty. Výzva odvolacieho súdu je plnením osobitného druhu, tzv. manudukčnej povinnosti odvolacieho súdu, jej podstatou je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom, t. j. zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania, čo je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky.

10. Žalobca odvolaciu súdu vytýka, že nebol zo strany odvolacieho súdu upozornený (§ 382 CSP) na to, že ním uplatnený nárok bude tento súd odlišne právne posudzovať, čo sa týka nepriznania náhrady mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov. Odvolací súd posudzoval podľa jeho názoru vec odlišne, ako súd prvej inštancie bez toho, aby vytvoril procesný priestor na vyjadrenie pre žalobcu.

11. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie pritom jasne vyplýva, že súd prvej inštancie sa na žiadosť žalovaného zaoberal tým, či priznať žalobcovi náhradu mzdy za obdobie nad rozsah 12 mesiacov, pričom tento nárok žalobcu posudzoval z hľadiska dobrých mravov. V konaní nemal preukázané, že by sa žalobca v zmysle cirkevného poriadku voči rozhodnutiu žalovaného o vylúčení z cirkvi odvolal, poprípade že by prejavil záujem stať sa opätovne členom cirkvi po jeho vylúčení. Zbavenie členstva žalobcu v cirkvi tak považoval za jeden z dôvodov, pre ktorý rozhodol, že od žalovaného nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobcu ďalej zamestnával. Súd prvej inštancie dospel k názoru, že boli splnené predpoklady pre aplikáciu moderačného oprávnenia primerane znížiť náhradu mzdy a prihliadnuc na všetky relevantné okolnosti, ktorými sú doterajšia dĺžka pracovného pomeru, špecifickosť pracovnej pozície žalobcu, ale aj to, že žalovaný žalobcu vylúčil z cirkvi, čo predstavuje základný predpoklad výkonu funkcie kazateľa. Odvolací súd sa stotožnil s týmto právnym posúdením súdu prvej inštancie, avšak tieto skutočnosti považoval za tak významné, že samé o sebe zakladali dôvod pre nepriznanie náhrady mzdy žalobcovi za uplatňované obdobie.

12. Podľa názoru dovolacieho súdu po racionálnom zhodnotení týchto dvoch právnych posúdení súdov nižších inštancií, oba súdy zhodne založili svoje rozhodnutia na právnom posudzovaní zníženia/nep priznania náhrady mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov v zmysle § 79 ods. 2 Zákonníka práce, t. j. na vec aplikovali rovnaké ustanovenie všeobecného právneho predpisu, i keď ho na vec aplikovali odlišne. Dovolací súd zároveň uvádza, že ustanovenie § 79 ods. 2 Zákonníka práce je spojené s voľnou

úvahou súdu a preto nemožno považovať rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý na základe tých istých skutočností zistených súdom prvej inštancie ich vyhodnotil ako dostatočne relevantné na to, aby žalobcovi nepriznal nárok na náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov. Preto pokiaľ žalobca založil daný dovolací dôvod len na namietaní, že odvolací súd posudzoval vec podľa iných ustanovení, než súd prvoinštančný, bez toho aby sa k nemu mohol vyjadriť, ktoré odlišné ustanovenia nekonkretizoval (napokon odlišné ustanovenia zákona nižšie súdy ani neaplikovali), je vylúčené, aby odvolací súd založil svoje rozhodnutie na iných právnych záveroch vo vzťahu k namietanému ako súd prvej inštancie. Oba nižšie súdy ako rozhodné zhodne posudzovali podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce. Navyše v okolnostiach daného prípadu nebolo ani potrebné, aby odvolací súd pristupoval k splneniu tzv. mandukačnej (poučovacej) povinnosti vyplývajúcej z § 382 CSP vo vzťahu k možnému odlišnému právnomu posúdeniu veci na základe aplikácie nižšími súdmi totožného zákonného ustanovenia, nakoľko dovolateľ mal aj v konaní o odvolaní dostatočný priestor na to, aby identifikoval a reagoval na rozhodujúcu a skutkovo spornú okolnosť, čím potom odvolacie rozhodnutie nemožno považovať za prekvapivé. S poukazom na uvedené nemohlo dôjsť k procesnej vade konania uvedenej v § 420 písm. f) CSP a porušeniu práva žalobcu na spravodlivý súdny proces.

13. Podstatou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je vysvetlenie, objasnenie a „obhájenie“ toho, ako súd procesne postupoval (vrátane toho, ako rozhodol), a ako také nemôže byť od doterajšieho procesného postupu oddelené. Rozhodnutie je vyvrcholením procesného postupu súdu a samotné súdne rozhodnutie je najdôležitejším procesným úkonom súdu. Rozhodnutie odvolacieho súdu a jeho odôvodnenie je spôsobilým predmetom dovolacieho prieskumu pri tvrdenom porušení práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (II. ÚS 120/2020).

14. Z odôvodnenia rozhodnutí nižších inštancií je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, na základe akých skutočností dospel k záveru, že náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov neprizná. Odvolací súd správne poukázal na skutočnosť, že v prípade ak by bola žalobcovi priznaná náhrada mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov z dôvodu porušenia jeho povinnosti prideľovať žalobcovi prácu duchovenského pracovníka v zmysle pracovnej zmluvy, hoci bol vylúčený z cirkvi, znamenalo by to nerešpektovanie, resp. popretie autonómneho postavenia cirkvi pri rozhodovaní o personálnych otázkach týkajúcich sa ustanovovania duchovných. Žalobcovi vzniklo právo na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru, ale pri aplikácii § 79 ods. 1 a ods. 2 Zákonníka práce bolo podľa odvolacieho súdu potrebné zohľadniť špecifický vzťah žalobcu k žalovanému spravujúci sa osobitnými predpismi týkajúcimi sa postavenia cirkvi a vnútornými predpismi danej cirkvi. Ako na to správne poukázal aj súd prvej inštancie, žalobca sa spreneveril hodnotám, ktoré vyznávajú členovia cirkvi, v dôsledku čoho bol z cirkvi vylúčený, a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu mzdy bolo potrebné vziať na zreteľ, že sám žalobca zadal príčinu, pre ktoré mu žalovaný už viac nemohol prideľovať prácu podľa pracovnej zmluvy, hoci aj trval na tom, aby ho ďalej zamestnával. Odvolací súd sa stotožnil so žalovaným v tom, že vylúčenie žalobcu z cirkvi je autonómnou záležitosťou žalovaného, ako štátom registrovanej cirkvi, a preto rozhodnutie žalovaného o vylúčení žalobcu z cirkvi nemôže byť podrobené preskúmaniu zo strany súdu, v opačnom prípade by došlo k ústavne neprípustnému zásahu do vnútornej autonómie cirkvi a do jej samostatnej, od štátnych orgánov nezávislej, rozhodovacej právomoci. Odvolací súd preto nemohol prihliadnuť na námietky žalobcu, že o jeho vylúčení nerozhodol príslušný orgán cirkvi, že členské zhromaždenie nebolo riadne zvolané v súlade s cirkevným poriadkom a že nemal možnosť sa proti rozhodnutiu brániť.

15. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktorého ho viedli k jeho rozhodnutiu, jeho postup nemožno považovať za neodôvodnený, pričom odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Za vadu zmätočnosti nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to,

že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

16. Ak dovolateľ vytýka odvolaciemu súdu nesprávne vyhodnotenie dôkazov, táto námietka je nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania z dôvodu, že prípadné nesprávne hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne.

17. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolací súd nedisponuje oprávnením dokazovať hmotnoprávne skutky, na to slúži nachádzacie (základné) konanie a konanie na odvolacom súde. Predmetom dokazovania pred dovolacím súdom sú napr. včasnosť a prípustnosť dovolania; skutkový stav a výsledky dokazovania spred nižších súdov sa nemôžu pred dovolacím súdom meniť (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, pri § 442). Dovolací súd bol preto viazaný zisteniami súdov nižších inštancií ohľadom zistenia skutočností pri moderovaní náhrady mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov.

18. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci nezistil. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol prečo sa stotožnil so skutočnosťami zistenými súdom prvej inštancie týkajúcimi sa vylúčenia žalobcu z cirkvi a straty predpokladov pre výkon práce duchovenského pracovníka.

19. Pokiaľ dovolateľ považoval za procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP nesprávny právny záver odvolacieho súdu, dovolací súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy občianskeho súdneho konania dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a tiež sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia vecí (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie vecí nezakladá žalobcami tvrdenú vadu zmätočnosti (§ 420 CSP), zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (por. sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).

20. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd (prípadne súd prvej inštancie) nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jeho patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý

proces (§ 420 písm. f) CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

21. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

22. Žalobca nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu videl pri zohľadnení autonómneho postavenia cirkvi v otázkach ustanovovania a odvolávania svojich duchovných pri posudzovaní nároku na náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov. Podľa žalobcu však jediná predbežná otázka, ktorá mala byť podkladom pre rozhodnutie o nároku žalobcu na náhradu mzdy mala byť platnosť/neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru. (čiastočný rozsudok Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 8C/51/2008 z 25. novembra 2015). Na to, aby na základe návrhu zamestnávateľa súd náhradu mzdy znížil alebo nepriznal, by museli byť splnené podmienky, ktorých existenciu bol povinný preukázať ten, kto zníženie náhrady, prípadne jej nepriznanie, navrhol (žalovaný). Žalobca svoje tvrdenia podporil aj judikatúrou prezentovanou rozhodnutiami III. ÚS 64/2000, II. ÚS 48/97, I. ÚS 8/96.

23. Dovolací súd dospel k záveru, že sudy v základnom konaní sa neodklonili od dovolateľom uvádzanej rozhodovacej praxe, nakoľko predmetné rozhodnutia sa zaoberali odlišnými skutkovými prípadmi, ktoré nemožno aplikovať na prejednávaný spor. Naopak sudy v základnom konaní správne postupovali, keď zohľadnili skutočnosť, že cirkvi majú výlučné právo rozhodovať o svojich vnútorných záležitostiach v súlade so svojimi vnútornými predpismi, vrátane ustanovovania a odvolávania svojich duchovných. Tým, že bol žalobca vylúčený z cirkvi s následným zánikom členstva v cirkvi, prestal spĺňať predpoklad pre uzavretie pracovnej zmluvy na výkon práce kazateľa - duchovenského pracovníka, a pokiaľ by s ním žalovaný nemohol za tohto stavu uzavrieť pracovnú zmluvu na výkon práce kazateľa (§ 41 ods. 2 Zákonníka práce), nemohol mu ani pridelovať prácu podľa pracovnej zmluvy, na výkon ktorej stratil predpoklady vyžadované vnútornými predpismi žalovaného. Odvolací súd správne poukázal na to, že ak sa duchovenská činnosť z poverenia cirkvi vykonáva v rámci pracovnoprávneho vzťahu, tak sa takýto pracovnoprávny vzťah síce riadi príslušnými predpismi právneho poriadku Slovenskej republiky, ale vnútorne predpisy sa uplatnia v jeho rámci. Pri aplikácii § 79 Zákonníka práce (náhrada mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov) bolo teda potrebné zohľadniť špecifický vzťah žalobcu k žalovanému.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

24. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnu otázku nastolí, nie už tým, pod ktoré písmeno § 421 CSP ju podradí.

25. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí (konkretizuje), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 2Cdo/54/2018, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo 140/2017).

26. Nesprávne právne posúdenie v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ videl pri riešení otázky „Či je možné krátiť náhradu mzdy alebo ju vôbec nepriznať za čas presahujúci 12 mesiacov, ak zamestnávateľ nepreukázal, že zamestnancovi, ktorý nespĺňa požiadavky na riadny výkon dohodnutej práce určené zamestnávateľom vo vnútornom predpise, ponúkol inú vhodnú prácu" Dovolateľ bol toho názoru, že ak v dôsledku vylúčenia z cirkvi prestal spĺňať predpoklady určené zamestnávateľom na výkon dohodnutej práce, mala mu byť v súlade s § 63 ods. 2 písm. b) Zákonníka práce ponúknutá nová pracovná pozícia, na ktorej nebolo potrebné túto požiadavku spĺňať.

27. V zmysle ustanovenia § 79 ods. 1 Zákonníka práce pri neplatnom skončení pracovného pomeru zamestnávateľ je povinný zamestnancovi poskytnúť náhradu mzdy. Náhrada mzdy je dôsledok toho, že zamestnávateľ po neplatnom rozviazaní pracovného pomeru prestal prideľovať zamestnancovi prácu podľa pracovnej zmluvy napriek tomu, že zamestnanec trval na tom, aby ho zamestnávateľ ďalej zamestnával. Zamestnancovi po dobu, po ktorú mu zamestnávateľ neprideľuje prácu podľa pracovnej zmluvy, patrí náhrada mzdy vo výške priemerného zárobku. Ak celkový čas, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje 12 mesiacov, môže súd na žiadosť zamestnávateľa jeho povinnosť nahradiť mzdu za čas presahujúci 12 mesiacov primerane znížiť, prípadne náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov zamestnancovi vôbec nepriznať. Žiadosť zamestnávateľa o zníženie, poprípade nepriznanie náhrady mzdy podľa ustanovenia § 79 ods. 2 Zákonníka práce predstavuje obranu proti žalobe, ktorou sa zamestnanec domáha zaplatenia náhrady mzdy podľa ustanovenia § 79 ods. 1 Zákonníka práce.

28. Ustanovenie § 79 ods. 2 Zákonníka práce treba vykladať tak, že súd môže na žiadosť zamestnávateľa náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov primerane znížiť, prípadne vôbec nepriznať len výnimočne, a to v prípadoch, ak výkon práva požadovať náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru, zaručeného ustanovením § 79 ods. 1 Zákonníka práce, by bol v rozpore s dobrými mravmi v zmysle čl. 2 Zákonníka práce. Rovnako platí, že výkon práva uplatniť náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru nemôže v žiadnom prípade byť zneužitím práva. Účelom § 79 ods. 2 Zákonníka práce je zabrániť nie tomu, aby zamestnávateľ bol za svoj nesprávny postup postihnutý tým, že zamestnancovi zaistí rovnaké plnenie, ako keby prácu vykonával, ale má zabrániť nedôvodnému zvýhodňovaniu zamestnanca. Súd pri rozhodovaní o náhrade mzdy na čas presahujúci 12 mesiacov v rámci svojej voľnej úvahy musí nájsť mieru zodpovedajúcu účelu a funkciám náhrady mzdy v zmysle § 79 ods. 1 a 2 Zákonníka práce tak, aby jeho rozhodnutie zásadným spôsobom neodporovalo nielen dobrým mravom, ale aj zásadám spravodlivosti a primeranosti

29. Pri náhrade mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru za čas presahujúci 12 mesiacov však nastupuje jej sociálna funkcia, ktorá sa odvíja od celkovej sociálnej situácie zamestnanca, s ktorým bol neplatne skončený pracovný pomer. Sociálna povaha náhrady mzdy za ďalšie obdobie neznamena a nemožno ju zamieňať s povinnosťou zamestnávateľa vyplatiť zamestnancovi rovnaké plnenie, ako keby prácu vykonával. Za predpokladu, že zamestnávateľ navrhne, aby súd jeho povinnosť nahradiť mzdu za čas presahujúci 12 mesiacov primerane znížil alebo náhradu mzdy zamestnancovi vôbec nepriznal, súd pri posudzovaní sociálnej situácie zamestnanca vezme do úvahy všetky okolnosti majúce vplyv na zaistenie zabezpečenia životných potrieb zamestnanca. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že otázka určenia primeranej náhrady mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru za čas presahujúci 12 mesiacov je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach (viď rozsudok NS SR zo dňa 26. marca 2019, sp. zn. 4Cdo/125/2018).

30. K uvedenej právnej otázke dovolací súd uvádza, že zamestnávateľ v rámci konania, v ktorom zamestnanec uplatňuje nárok na náhradu mzdy v dôsledku neplatného skončenia pracovného pomeru,

uplatní nárok na zníženie alebo nepriznanie náhrady mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce, je hranica voľnej úvahy súdu pri rozhodovaní o takomto nároku limitovaná rozhodnutím súdu o neplatnosti skončenia pracovného pomeru na základe výpovede, okamžitého skončenia pracovného pomeru alebo skončenia pracovného pomeru v skúšobnej dobe. Pri takomto rozhodovaní preto treba vychádzať z konkrétneho dôvodu toho - ktorého spôsobu skončenia pracovného pomeru v § 59 ods. 1 písm. b) až d) Zákonníka práce a so zreteľom na tento konkrétny dôvod zistiť, prečo zamestnávateľ neumožnil zamestnancovi pokračovať v práci po tom, ako mu zamestnanec oznámil, že trvá na tom, aby ho naďalej zamestnával, resp. zistiť, či na strane zamestnávateľa nastali také skutočnosti, ktoré mu objektívne znemožnili, aby zamestnancovi umožnil pokračovať v práci, a zároveň mu objektívne znemožnili uspokojiť mzdové nároky zamestnanca (I. ÚS 331/2019). Podľa dovolacieho súdu skutočnosť, že zamestnanec (žalobca) bol vylúčený z cirkvi a stratil predpoklady (spôsobilosť) pre výkon práce duchovenského pracovníka, možno považovať za takú, ktorá zamestnávateľovi objektívne znemožňuje, aby zamestnancovi umožnil pokračovať v práci a vyplácal mu dohodnutú mzdu. Zároveň sa nemožno stotožniť s argumentáciou žalobcu, že ak v dôsledku vylúčenia z cirkvi prestal spĺňať predpoklady určené zamestnávateľom na výkon dohodnutej práce, mala mu byť v súlade s § 63 ods. 2 písm. b) Zákonníka práce ponúknutá nová pracovná pozícia, na ktorej nebolo potrebné túto požiadavku spĺňať. S ohľadom na skutočnosť že k ukončeniu pracovného pomeru došlo v dôsledku závažného porušenia predpisov cirkvi zo strany žalobcu (okamžité skončenie pracovného pomeru), použitie predmetného ustanovenia je v tomto prípade vylúčené. Súd môže na žiadosť zamestnávateľa náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov primerane znížiť, prípadne vôbec nepriznať len výnimočne, a to v prípadoch, ak výkon práva na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru, zaručeného ustanovením § 79 ods. 1 Zákonníka práce, by bol v rozpore s dobrými mravmi v zmysle čl. 2 Zákonníka práce. V danom prípade by podľa dovolacieho súdu bolo v rozpore s dobrými mravmi, ak by sa žalobcovi priznala náhrada mzdy nad rozsah 12 mesiacov, keďže ako vyplýva z rozhodnutí súdov nižšej inštancie, žalobca sa spreneveril hodnotám, ktoré vyznávajú členovia cirkvi, v dôsledku čoho bol z cirkvi vylúčený, a preto pri rozhodovaní bolo potrebné vziať na zreteľ, že sám žalobca zadal príčinu, pre ktorú mu žalovaný už viac nemohol pridelovať prácu podľa pracovnej zmluvy, hoci trval na tom, aby ho ďalej zamestnával.

31. V zmysle vyššie uvedeného dovolací súd dospel v prejednávanej veci k záveru, že súdy nižšej inštancie na skutočnosť namietanú žalobcom nemuseli prihliadať, keďže k ukončeniu pracovného pomeru došlo v dôsledku závažného porušenia predpisov cirkvi zo strany žalobcu (§ 59 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce - okamžité skončenie pracovného pomeru) a preto použitie § 63 ods. 2 Zákonníka práce (ponuková povinnosť zamestnávateľa) neprichádzala do úvahy. Súdy nižšej inštancie správne aplikovali na žiadosť žalovaného ustanovenie § 79 ods. 2 Zákonníka práce, pričom vychádzali z toho, že žalobca bol vylúčený z cirkvi a stratil predpoklady (spôsobilosť) pre výkon práce duchovenského pracovníka, čo mu objektívne neumožňovalo ďalej zastávať u žalovaného pozíciu kazateľa.

32. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jeho nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

33. Z obsahu spisu najvyšší súd zároveň zistil, že odvolací súd sa v záhlaví písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku dopustil zrejmej nesprávnosti, keď došlo k nesprávnej formulácii úroku z omeškania, nakoľko v uvedenom výroku absentovalo slovo „ročne“, a teda chýbalo spojenie výšky úroku s ročným obdobím. Dovolací súd však túto zrejmu nesprávnosť nepovažoval za porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, ako to namietal žalobca. Uvedenú zrejmu nesprávnosť odvolací súd opraví postupom podľa § 224 v spojení s § 378 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Opravné uznesenie bude nasledovne potrebné doručiť sporovým stranám (resp. ich právnym zástupcom).

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.